

UTFLYKTSGUIDE: Lájsovárre

Höjd 705 m ö.h. WGS84 66°14'52.8"N 17°23'16.4"E SWEREF99 TM 7349600, 607304

En storslagen utsikt väntar den som tar sig upp till Lájsovárres, Laisvikbergets, topp. Här breder vattenlandskapet ut sig med Sveriges djupaste sjö Hornavan.

Hur man tar sig dit: Kör 20 km längs Silvervägen, E95, västerut. Vid skylt Laisvik, sväng höger. Sväng sedan vänster vid skylten N Laisvik. Kör ytterligare 1,8 km. Parkera intill vägkanten.

Höjd: 705 m ö.h.

Avstånd till toppen: 1,5 km

Vandring: Medelsvår och svår. De sista 100 m före trädgränsen är det brant. Om det nyss har regnat måste man var mycket försiktig när man går här, inte minst nedför. Om man vill ha en mindre brant vandring kan toppen nås norrifrån, se karta.

Utrustning: Kängor eller rejåla vandringsskor rekommenderas. Ta gärna med vatten. Längs stigen finns ingen bäck.

Stig: Börjar väl synlig från N Laisvik. Stigen drar snabbt iväg uppåt.

Vandring på Laisvikbergets fjällhed. I bakgrunden Pieljekaise.

Utsikt: Från toppen ses Hornavan och Uddjaure med deras fjällskärgårdar. Vid klart väder syns även gränsfjällen västerut.

Skydd: Inget.

Djur: Tjäder, järpe, dalripa, kungsörn, olika falkar, räv, hare, älg och ren tillhör de vanligaste djuren. Mest troligt är att man får syn på – och hör – en ljungpipare. Lo och mård brukar röra sig i sluttningarna, men ses ytterst sällan av vandrare.

Halvvägs upp skymtas byn Laisvik som har en norr- och en syddel.

Bitvis är det rejält brant. När det nyss har regnat är det halt.

Övernattning: Kontakta Arjeplogs turistbyrå för tips, 0961-14520 turist@arjeplog.se. I Laisvikbergets närhet finns flera alternativ.

Moose Camp Jutis stugor
www.moosecamp.info
Här finns även uthyrning av kajak.
Tel. 073-092 96 68

Lippi Stugby Arjeplog
www.arjeplog-stuga-boende.se
Tel. 0961 614 371

Stora Björnstugan / stuga
Laisvallby
Tel. 070-564 73 03

Kraja stugby,
arjeplog@kraja.se Tel. 0961-31500
www.silverhatten.se

Galdesbuovvda 800 m ö.h.

Fjällmassivet till vänster i bild är Alep Iksjak och Lulep Iksjak, 789 och 801 m ö.h.

Rödblära
Silene dioica

Lappspira
Pedicularis lapponica

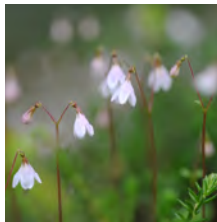
Fjällviol
Viola biflora

Mossljung
Cassiope hypnoides

Jungfru Marie nycklar
Dactylorhiza maculata

Linnea
Linnaea borealis

Fjällsippa
Dryas octopetala

Kabbleleka
Caltha palustris

På Laisviksbergets sluttningar och topp kan man se många blommor. Ta gärna kontakt med Föreningen Pite lappmarks flora för mer information. De har en avdelning i Arjeplog och arrangerar visningar. Kontakt: Mats G Nettelblatt tel. 0961-104 70 eller 070-211 97 92.

Sveriges djupaste sjö: Den sex mil långa sjön Hornavan breder ut sig i nordvästlig riktning nedanför Laisvikbergets topp. Det samiska namnet *Tjårvek* betyder älghorn. Namnet kan ha inspirerats av vikarna längst i nordväst. Hornavan är med sina 221 m landets djupaste sjö och är reglerad för elproduktion. Den ingår i Skellefteälvens huvudavrinningsområde.

Sjön ligger mellan 423,1 och 426,0 m ö.h. Ytan varierar mellan 220 och 283 km².

Isläggningsen på sjön varierar, men ett medelvärde för perioden 1960-1990 är från 14 december till den 3 juni.

Innan landsvägen drogs var sjön främsta farled som vinter. Vintertid markerades farleden med kvistar. Från 1630-talets Nasafjälls-epok beskrivs hur man satte segel på små träbåtar för att frakta malm. Bosättningen Vaxnäs – på den östra sidan om Hornavan – var en av de hållplatser vid Hornavan som lappfogden Olof Jonsson inrättade på sin första resa till Arjeplog och Nasafjäll 1635. Här engagerades samer som turades om att segla och ro.

Historiskt sett utgör Hornavan ett stort skafferi med sitt rika fiskebestånd. Här har funnits boplatser från omkring 5 000 år f. Kr. Under 1960-talets utgrävningar fann man över ettusen förhistoriska boplatser längs sjö- och älvstränderna. Klimatet var varmare och de flikiga och sandiga stränderna var bra platser att bo på. Förutom fiske livnärde man sig på jakt och insamling av bland annat bär.

Hornavan är mest känd för sin storväxta röding som är ett av Sveriges sista naturliga bestånd av *Salvelinus umbla*. Den har under lång tid utvecklats tillsammans med andra fiskarter och detta har gjort den till en utpräglad fiskätare, där framför allt en form av blåsik "sellak" är huvudföda. På Hornavan och på de andra stora sjöarna som sssUddjaure och Storavan bedrivs det alltmer populära trolldfisket. Men för det mesta bedrivs fisket traditionellt med nät och spö.

Källor: www.sametinget.se, Nationalencyklopedin, Länsstyrelsen i Norrbotten (om trolldfisket) och bladet "Is på sjöar och älvar", SMHI. **Tips:** Ladda gärna ned foldern "Arjeplog – en guide till ett fiskeparadis": www.arjeplog.se. Den finns också på Turistbyrån.

Vad innebär allemansrätten?

Den unika allemansrättens grundregel är **inte stora – inte förstöra**. Här något att tänka på:

- Du får du vandra nästan överallt förutom på tomter, planteringar och vid bostadshus.
- Elda helst på färdig eldplats och inte vid torr väderlek eller hård vind. Det är inte tillåtet att använda vindfällan eller hugga eller såga ner träd eller buskar eller ta ris, grenar eller näver från levande träd.
- Du får inte jaga, störa, fånga eller skada djur, ungar, bon eller ägg. Hundar får inte vara lösa tiden 1 mars till 20 augusti när djuren har ungar. De ska hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt och ren.
- I Arjeplogs fjäll och skogar behövs särskild hänsyn till renskötseln. Upplev renarna på avstånd. Respektera renskötarnas arbetsplatser och privatliv vid visten och renhagar. Om du hamnar i en renflyttning håll dig undan och gör så lite väsen av dig som möjligt tills hjorden passerat.
- Du får fritt plocka vilda blommor, bär och svamp. Kolla först vilka växter som är fridlysta. I reservat eller nationalpark gäller särskilda bestämmelser. Att knacka loss sten ur berg eller hugga in sitt namn i berghällar är inte tillåtet. Enstaka mindre lösa stenar kan man plocka med sig.
- Ser Du skräp i naturen – ta gärna med det!

Källa: www.naturvardsverket.se. Ladda gärna ned broschyren: "Fridlysta växter och djur i Sverige" (2012).

Natura 2000

Natura 2000 är ett nätverk av Europas allra mest värdefulla naturområden. I Arjeplogs kommun finns 22 områden däribland Akkelis, Björknäs, Daita, Granberget, Hornavan-Sädvajure, Laisdalen, Laisälven, Långsjön-Gåbrek, Märkberget, Nimtek, Pieljekaise, Piteälven, Rakåive, Ramanj, Ståkke-Bårgå, Sulitelma, Tjeggelvas, Tjålmejaure, Udtja, Veddek och Yrafeldat.

Serien med utflyktsguider utges av Arjeplogs kommun med statligt stöd till lokala naturvårdsprojekt (LONA) förmedlade av Länsstyrelsen i Norrbotten. Använd gärna fjällkartan för att planera dina utfärder: www.kso2.lantmateriet.se. Guiderna finns här för nedladdning: www.arjeplog.se/utflyktsguider. Arjeplogs kommun © Lantmateriet, Geodatasamerkan.

Välkommen kontakta Turistbyrån i Arjeplog! Silvermuseet, Guld Klas torg 938 31 Arjeplog Tel. 0961-145 20 turist@arjeplog.se www.arjeplog.se